

Bragi Ólafsson (Island)

Narozen 1962 v Reykjavíku, básník, dramatik, prozaik, překladatel, skladatel. Pět let hrál na baskytaru v rockové skupině *The Sugarcubes*, v níž začínala sbírat slávu i fenomenální Islandka Björk. Když s kapelou natočil třetí album a díky turné procestoval svět, přestal se hudbě věnovat a začal psát. Je autorem několika knih poezie a povídek a čtyř románů — *Sendiherrann* (2009, Velvyslanec) byl nominován na prestižní Cenu Severské literatury a získal Cenu islandských knihkupců jako nejlepší román roku. Bragi napsal také několik scénářů a překládá z francouzštiny, španělštiny a angličtiny (Vicente Huidobro, Jack Mapanje, Guillaume Apollinaire, Tristan Tzara aj.). Než s přáteli založil *The Sugarcubes*, vznikla společnost *Smekkleysa* (Nevkus). „*Sugarcubes* vznikli vlastně proto, abychom měli z čeho financovat toto vydavatelství. *Smekkleysa* je přední nezávislou nahrávací společností na Islandu, ačkoli jsme z toho nikdy neviděli žádné peníze. Vydáváme nejen populární hudbu, ale také moderní islandskou hudbu a jazz a historické nahrávky. Také knihy, moje první sbírka poezie vyšla právě v nakladatelství *Smekkleysa* v roce 1986 a před dvěma lety jsem začal vydávat sérii malých knížek nazvaných *Brožury špatné chuti*,” říká Bragi.

ukázky přeložili Martina Kašparová a Ján Zaťko

BENZÍNKA V MOSFELLSBÆR

překlad Martina Kašparová

Když mi před několika týdny volal bratranec, který je o něco starší než já a žije sám se svou malou dcerkou, upřímně řečeno jsem si myslel, že chce, abychom si spolu někam vyrazili, protože jsme se už hrozně dlouho neviděli. Jenže se ukázalo, že volá kvůli něčemu úplně jinému.

„Máš na dnešní večer nějaké plány?“ zeptal se a skutečně to znělo tak, že si hned v následující větě vyžádá mou společnost.

„Ne, asi ne,“ odpověděl jsem.

„Nemohl bys mi pohlídat malou?“ zněla další jeho otázka. „Vím, že je to hodně narychlo, zvláště takhle v pátek večer, ale mám tak trochu problém. Vlastně dost velkej.“

Samozřejmě jsem ho v tom nemohl nechat, a už vůbec ne, když mi vysvětlil, proč mě o to žádá. Dostal na večer zadarmo lístek na koncert nějaké uznávané kapely, jejíž jméno jsem si nedokázal zapamatovat, i kdyby na tom závisel můj život, ale pak mu zavolali z práce – pracoval pro cestovní agenturu, která organizuje zájezdy do vnitrozemí Islandu – a na kolenou ho prosili, ať dorazí, že je to naléhavé. Na ostrov prý totiž zničehonic přijeli nějakí Francouzi a musí se pro ně co nejrychleji vytvořit itinerář cesty, na niž mají vyrazit hned následující den ráno. Připadalo mi poněkud zvláštní, že by se tu najednou vyloupli nějakí Francouzi a potřebovali se stůj co stůj dostat do neobydlených končin ostrova – jako by snad hořelo, aby se dostali na místo, kde by si nikdo neměl dělat starosti s časem –, ale musel jsem s bratrancem soucítit; uměl jsem si živě představit, jak by ho mrzelo, kdyby ten svůj koncert zmeškal. A tak jsem mu

slíbil, že mu dcerku pohlídám, a zeptal jsem se ho, jestli si s sebou nemůžu přivést kamaráda.

„Co je to za kamaráda?“ zeptal se, jako by snad čekal, že s sebou chci vzít někoho, kdo se neumí chovat mezi čtyřmi stěnami.

„Proč se ptáš?“ divil jsem se. „Říkal jsem si, že bych s sebou vzal Baldura.“

„To je ten, co studuje konzervatoř?“ zeptal se bratranec.

„Jo,“ přitakal jsem.

„On se dnes večer na koncert nechystá?“

„To těžko,“ odpověděl jsem. „Baldur poslouchá jedině rock. I když se učí na nějaký hudební nástroj.“

„No dobře,“ řekl bratranec a já to pochopil tak, že souhlasí, abych s sebou kamaráda vzal.

„Takže dnes večer to není rockový koncert?“ zeptal jsem se, spíš abych ho trochu popíchnul, protože jsem věděl, že ten hudební žánr z duše nenávidí.

„Ne, chraň Bůh,“ nechal se slyšet.

Ale když jsme potom rozebírali, kdy mám přijít a tak podobně, najednou jsem se pozastavil nad tím, proč si nezařídil hlídání, když měl lístek na ten koncert; jestli ten koncert netrvá déle než doba, po kterou by mohl nechat čtyřletou holčičku doma samotnou. Zeptal jsem se ho na to.

„No... ne,“ řekl bratranec. „Vlastně jo. Koncert, myslím, trvá jen hodinu a půl, nějak tak. Jenže já budu pryč určitě přes dvě hodiny, možná dvě a půl, kvůli práci.“

I tak mi připadalo trochu divné, že chtěl nechat dítě hodinu a půl samotné, ale rozhodl jsem se, že už si s tím nebudu lámat hlavu, a zavolal jsem Baldurovi, abych se ho zeptal, jestli se ke mně večer přidá. Nemusel se rozmýšlet dlouho, a tak jsme se domluvili, že se sejdem na rohu ulic Hofsvallagata a Hagamelur, odkud půjdeme spolu.

Když jsme dorazili, holčička, která byla v podstatě moje neteř, už byla v pyžamu. Stála ve dveřích do předsíně a sledovala, jak si sundáváme bundy, ale nepozdravila nás. Její otec byl do půl těla nahý – očividně si myl vlasy nebo se holil – a vznášel se kolem něj silný odér kolínské, nebo jak se říká tomu, co si našplíchal na obličej. Z legrace jsem se ho zeptal, jestli se chystá na ples, ale on příliš spěchal, než aby se tomu vtipu zasmál, oznámil nám, že v lednici je kola a pivo a v obýváku nějaké brambůrky. Holčička si prý může dát taky, tedy všechno kromě piva (jako bych snad měl v úmyslu ji opít nebo uspat alkoholem).

„Budu se snažit vrátit co nejdřív,“ křikl na nás bratranec a zmizel ze dveří. Ještě ani nebyl venku a jeho dcera už se ztratila, do svého pokoje, odkud jsme celý večer neslyšeli ani hlásku. Zdálo se, že ji kola nebo brambůrky vůbec nezajímají; seděla na podlaze ve svém pokoji a do patrového domečku z plastu rovnala nějaké figurky. Byla to hrozně hezká holčička, ale o společnost podle všeho moc nestála, alespoň ne o tu moji o Baldurovu.

Došli jsme si pro pivo, usadili se v obýváku a začali mluvit o tom, kde jsme zrovna byli, když jsme se dozvěděli o smrti slavných osobností v politice nebo na hudební scéně. Byli jsme příliš mladí, než abychom si pamatovali vraždu Kennedyho, událost, která se v téhle souvislosti často zmiňuje, ale oba jsme si pamatovali na to, když umřel John Lennon, a shodli jsme se, že nás ta zpráva dost šokovala, ačkoli ani jeden z nás Johna Lennona nijak zvlášť nemusel.

„Kde jsi byl, když se zastřelil Kurt Cobain?“ zeptal se Baldur.

Samozřejmě jsem netušil, kde jsem byl v okamžiku, kdy padl výstřel – o Kurtu Cobainovi jsem toho věděl jen strašně málo –, ale podle pravdy jsem Baldurovi řekl, že jsem se o tom doslechl v obchodě s potravinami. Stál jsem ve frontě u pokladny a slyšel jsem, jak nějaká žena kolem čtyřicítky přede mnou povídá jiné mladší ženě: „Umřel zpěvák Nirvany.“ Mladší ženou to zjevně tolik neotřásl, ale přesto se zeptala, jestli k tomu vážně došlo, a dostalo se jí odpovědi, že si Kurt Cobain hrál se svou brokovnicí, trochu si utahoval ze svého souseda, který byl taky popař, ale nešťastnou náhodou padl výstřel a skončil – nevěděla přesně jak – v Kurtově hlavě.

„Úplně takhle to nebylo,“ namítl Baldur a já jsem zopakoval, že jen tlumočím, co jsem zaslechl, a že on se v tom jistě vyzná líp než já.

„A kde jsi byl, když bouchla sopka na Vestmanských ostrovech?“ zeptal jsem se.

„Spal jsem,“ odvětil Baldur.

Pověděl jsem mu, že já jsem byl ve svém pokoji, spal jsem stejně jako on, ale táta mě přišel vzbudit a říct mi, že na Vestmanských ostrovech vybuchla sopka.

„A co Tupac?“ zeptal se Baldur.

„Cože?“ nechápal jsem.

„Pamatuješ si, kdes byl, když zabili Tupaca Shakura?“

„Jak si to mám asi tak pamatovat? Vždyť ani nevím, kdo to je.“

„Teď ale poslouchej!“ vykřikl najednou Baldur bylo jasné, že přijde s něčím, s čím se budu moct určitě ztotožnit. „Dokud na to myslím,“ řekl, „chtěl jsem se tě na to zeptat už minule: Nebyl jsi před dvěma týdny náhodou kus za Reykjavíkem, v Mosfellsbær? V pátek?“

„Co bych tam asi tak dělal?“

„Protože naši tvrdí, že tě tam viděli.“ Baldur se na mě zkoumavě zadíval.

„Na nic takového si nevzpomínám,“ řekl jsem. „Kdybych byl před dvěma týdny v Mosfellssveit, určitě bych si to pamatoval. Navíc vím, kde jsem ten pátek byl, a v Mosfellssveit to rozhodně nebylo.“

„Vlastně je to celý dost zvláštní,“ pokračoval Baldur. „Těsně před víkendem tehdy před dvěma týdny mi naši volali, že jedou na chatu. Ještě nikdy mi nevolali, aby mi dali vědět, že jedou na chatu. Bylo to v pátek, chystali se vyrazit někdy kolem čtvrtý, dojet na chatu jim zabere přibližně tři čtyři hodiny. No a já jsem byl den nato v tom novém obchodním centru v Kópavoguru, v nějaký hrozně bizarní kavárně, a koho myslíš, že jsem zahlídnul, když jsem si dal první doušek kafe?“

„Snad ne tvoje rodiče?“ zeptal jsem se.

„Jo. Přesně tak, moje rodiče. Seděl jsem v té šílené kavárně, pravděpodobně jsem uvažoval, jak se naši asi tak mají na chatě – no dobře, možná ne tak úplně –, ale oni se zničehonic objeví v tom obchodním centru, v klidu se procházejí a zkoumají výlohy obchodů, jako by na tu chatu vůbec neodjeli.

„Tos na ně nezavolať?“ podivil jsem se.

„Ne, vlastně ne. Chtěl jsem zjistit, co se děje, připadal jsem si jako v jednom filmu, jehož jméno už si nepamatuju, ale stalo se v něm něco dost podobného: lidi, co na tom daným místě být nemají – co na něm ve skutečnosti ani nemůžou být –, tam jsou. Takže jsem vyskočil ze

židle a vydal se za nima. A kam myslíš, že šli? Zmizeli do nějaký americký restaurace, nějaký, na jejíž název si nevzpomenu – jsem očividně naprosto beznadějně špion, minimálně si nedokážu uložit v hlavě jakýkoli informace –, ale připomněl mi Davida Bowieho, bylo to jako Tuesday-něco, každopádně to znělo trochu rockově.“

„Víš jistě, že to byli oni?“ zeptal jsem se, zatímco se Baldur odmlčel, napil se piva a dal si do pusy brambůrek.

„Jo, jo, stoprocentně. Starouši zmizeli do nějakýho rockovýho podniku v tom směšným obchodním centru. Potom, co mi zavolali speciálně kvůli tomu, že jedou na chatu, která zrovna moc velké rokenrol není.“

„A mohls je pozorovat v té restauraci?“ zeptal jsem se.

„Ne, sedli si ke stolu, u kterýho jsem je nemohl pořádně špehovat. Ale i tak jsem viděl, že si zapálili cigaretu, a to hned, jak se posadili. Nikdy předtím jsem je neviděl kouřit, bylo to fakt absurdní.“

„Cos udělal?“ zajímalo mě.

„Zavolal jsem jim. Víím, že táta má telefon pořád u sebe, tak jsem mu prostě zavolal a zeptal se ho, jak se mají na chatě. ‚Máme se dobře, Baldurku.‘ Slyšel jsem dokonce i to, jak vyfouknul cigaretový kouř. ‚To je zvláštní, že je tak dobré spojení,‘ poznamenal, ‚jako bychom byli ve vedlejší budově.‘ Což samozřejmě nebyli, byli ve stejné budově jako já. ‚Co je to tam u vás za kravál?‘ zeptal jsem se, když jsem zaslechl hučení kávovaru na baru, a táta odpověděl něco na ten způsob, že jsou v informačním centru, jako by poblíž chaty bylo nějaký informační centrum. Sám musel vědět, že to není pravda.“

„Takže nebyli ani v Mosfellssveit?“

„Rozhodně ne. Chtěli, aby to vyznělo, jako že odjeli z města, když tvrdili, že tě tam viděli, ale protože jsi tam vůbec nebyl, nepřijde mi pravděpodobný, že tam byli.“

„Ale možné to je,“ namítl jsem. „Třeba viděli někoho, kdo se mi podobá.“

„Přijde ti to pravděpodobný?“ zapochyboval Baldur.

„Co se dělo po návštěvě restaurace? Počkal jsi na ně?“

„Jasně že jsem na ně počkal. Dokonce jsem musel zrušit návštěvu kina, kam jsem měl jít s Grímurem – měli jsme jít do kina v tom obchodním centru. Naši byli v restauraci podle mě nejmíň hodinu, při čekání na ně už jsem začínal umírat nudou, jenže když pak vyšli na parkoviště, nasedli do prvního taxíku, co tam čekal!“

„Sledoval jsi je?“

„Jo, ale někde pod Breiðholtem jsem je ztratil.“

„Takže ses nedozvěděl, kam jeli?“

„Ne, každopádně nejeli na chatu. To je dost nepravděpodobný vzhledem k tomu, že cestovali taxíkem.“

„Nezkusils jim zase zavolat na mobil?“ zeptal jsem se.

„Jo, jo, volal jsem jim vlastně hned, jak jsem je ztratil v tom taxíku. Táta to zvednul a já jsem dělal, že hledám nějakou knížku, kterou jsem mu kdysi půjčil. V telefonu jsem pochopitelně slyšel, že jsou v autě, tak jsem se ho zeptal, kam jedou. Řekl, že byli v tom informačním centru, které tam v okolí zničehonic vyrostlo, a teď se vrací zpátky na chatu. Když jsem pak volal večer

a následující den ráno, měl táta zapnutou hlasovou schránku, což je dost zvláštní, protože má telefon vždycky po ruce.“

„Kolik jim je?“ zeptal jsem se, ačkoli jsem to tak nějak tušil.

„Bude jim sedmdesát,“ odpověděl Baldur. „Když jsem jim pak volal v neděli večer, už byli doma. Mluvil jsem s mámou a oba byli po víkendu na chatě strašně spokojení, vlastně až moc – ještě nikdy jsem ji neslyšel mluvit o chatě skoro jako o nějakých lázních –, bylo vlastně naprosto absurdní, jak je spokojená a odpočatá. ‚A to s námi byla i Almička,‘ dodala, čímž celému tomu šílenství nasadila korunu. Alma je vnučka její kamarádky a popravdě si nedokážu vůbec představit, že by ji vzali na chatu s sebou. Děti nemají v lásce natolik, že by si sháněli caparty mimo rodinu, jen aby je mohli vzít s sebou do té své takzvané oázy. A když jsem se s mámou a tátou viděl příště, říkali, že tě zahlídli na nějaký benzínce v Mosfellsbær, kde se ten víkend zastavili cestou z města. Tak to aspoň tvrdili.“

„Můžu tě ujistit, že jsem ten víkend v Mosfellssveit nebyl,“ řekl jsem, „ani nikde poblíž. Nebyl jsem tam, tuším, už pár měsíců. Sice si přesně nepamatuju, kde jsem ten pátek byl, ale v Mosfellssveit to fakt nebylo.“

„Nejmenuje se to teď Mosfellsbær?“ zeptal se Baldur.

„To je možný,“ přiznal jsem. „Je možný, že od chvíle, kdy jsem tam byl naposled, změnili jméno. Ani Keflavík už se dneska nejmenuje Keflavík, ale Reykjanesbær“

„Slavný rockový městečko,“ dodal Baldur, jako by přemýšlel o něčem, co se stalo v Keflavíku. „Kolébka islandského rocku.“

Kamarádova poslední slova jako by nás z nějakého důvodu umlčela. Dlouho jsme jen tak seděli, aniž jsme k tomu, co jsme do té doby probírali, cokoli doplnili, ale pak jsme začali debatovat o něčem kolem výchovy dětí, o tom, jak rodiče dovolí dětem rozhodovat o svých činech, něco na ten způsob, když se bratranec vrátil domů. Táhlo na půlnoc a s bratrancem přišel jakýsi muž oblečený v tmavomodrém proužkovaném obleku a světlém kabátu do deště.

„Zvládli jste to tady?“ optal se bratranec poté, co nám představil svého kamaráda. Jeho jméno jsem zapomněl, jakmile jsem ho uslyšel.

„Ale jo,“ řekl jsem. „A co vy? Vyřešili jste to nějak s těmi Francouzi?“

„No, víš, s těmi Francouzi to nakonec dopadlo úplně jinak, než jsem si myslel,“ usmál se bratranec rozpačitě. „Došlo k pár změnám, takže jsem jen pospíchal na koncert. S těmi Francouzi to bylo jen nějaké nedorozumění.“

„Tak tos měl štěstí,“ poznamenal jsem.

„Jo, vlastně jo.“

„Dost velké, řekl bych,“ dodal jsem.

„A kde je malá?“ zajímalo bratrance.

„Nejspíš bude ve svém pokoji,“ odpověděl jsem. „Aspoň říkala, že tam bude.“

Bratrance to nejdřív zjevně vylekalo, protože se na mě podíval dost vyděšeně, ale pak se zatvářil rozhodně, skoro až zlostně, vrhl pohled na svého kamaráda, který stál uprostřed obývacího pokoje ještě pořád v kabátu, a rychlým krokem se vydal k dětskému pokoji.

Já a Baldur jsme se zvedli a šli si do předsíně pro bundy. Když jsem sundával z věšáku svou zimní bundu, najednou jsem si vzpomněl, že jsem na benzínce v Mosfellssveit byl, ve svém

manžestrovém kabátu, a dával jsem si obzvlášť pozor, abych si ho neušpinil, když jsem držel hadici a tankoval benzín. Ale nepamatoval jsem si, že bych tam viděl Baldurovy rodiče, ty bych jistě poznal, i když bych nejspíš nepoznal dítě, které s sebou údajně vzali na chatu.

MOJA IZBA

překlad Ján Zafko

Na latkový plot pri mojom starom dome na ulici Hagamelur niekto čiernou fixkou napísal: Pobrežie osamelosti. Neubránim sa úsmevu a sám seba sa spýtam: To je meno nejakej kapely alebo názov básnickej zbierky? Ako sa prejavuje pobrežie osamelosti? Bol som tam už niekedy a hľadel na more? Aspoň je teda pravdepodobné, že niekde v blízkosti pobrežia bude more. A hoci, pravdupovediac, na ulici Hagamelur človek nenájde prílív ani pláž, nepredpokladám, že osamelosť je tam jav načisto neznámy, o nič menej ako na iných uliciach.

Dôvod, prečo som prišiel k domu, kde som býval s rodičmi a súrodencami, keď som bol tínedžer, je ten, že som náš starý byt videl v inzerátoch. Rozhodol som sa využiť príležitosť a obzrieť si ho, a to aj napriek tomu, že nemám, samozrejme, ani najmenší záujem o jeho kúpu. Najmä nie, ak bývať tu v týchto časoch v sebe skrýva riziko, že človeka vyplaví na to hrozné pobrežie osamelosti! Jednoducho som zatúžil vrátiť sa do svojej starej izby, kde som sa prerodil z dieťaťa na mladistvého – ak použijem pomerne slávnostnú formuláciu – a kde som urobil mnohé zo svojich najosudovnejších rozhodnutí, buď v sprievode hudby z audiosúpravy, ktorú som dostal ako dar na konfirmáciu, alebo obklopený jemnými závoji voňavého dymu z fajky; najčastejšie však za použitia obidvoch vecí súčasne, čiže hudby aj dymu z fajky.

„Prosím, poďte ďalej,“ ozve sa v domovom telefóne trochu unavený, ale vľúdny ženský hlas, keď vysvetlím, že ja som ten, čo sa chcel prísť pozrieť na byt.

„Vďaka,“ poviem a potisnem dvere.

Takže tu to bolo, pomyslím si, keď sa pozriem hore spoločným schodiskom vedúcim na druhé a tretie poschodie; tu sa to všetko odohralo.

Bývali sme na treťom poschodí. Keď to tak zhruba spočítam, hore tými schodmi som vyšiel asi osem až deväťtisíc ráz. A podobne často dole, tipujem. Keď kráčam hore schodmi prvýkrát po dvadsiatich štyroch rokoch, myslou sa mi pomaly prevaľujú rozličné spomienky, ale keď terazšia majiteľka bytu otvorí dvere a pozve ma dnu, doslova ožijú a vyskočia, ani čo by boli živou ľudskou bytosťou. Navrávam si, že cítim rovnakú vôňu ako kedysi. Keď však vojdem do predsieni, ustúpi vôňa ťažkému pachu jedla; pachu, ktorý namiesto toho, aby vo mne prebudil pocit hladu, u mňa vyvolá nechúť k akémukoľvek pokrmu.

Tam, kde na stene medzi kuchyňou a dverami vedúcimi do jedálne viselo zrkadlo – zrkadlo, ktoré vždy uchovávalo tvár môjho mladého strýka potom, čo sa v ňom šklabil, niekoľko dní predtým, ako zomrel – tam je teraz akvarel s radom domov, ktorý tuším spoznávam z jedného miesta v meste. Ľudia, ktorí tu žijú teraz, podľa všetkého nekladú dôraz na to, aby sa na seba mohli pozrieť predtým, ako vyjdú von z dverí.

„Najlepšie asi bude, ak vám najprv ukážem manželskú izbu a záchod,“ poznamená žena,

ktorá ma pustila dnu. Má asi tak päťdesiat rokov, pôvabné črty tváre, ale nesmierne utrúpený výraz. Očividne jej nebol dožičený oddych, ktorý potrebuje. Náhle pocítim hlbokú ľútosť nad tým, že v kuchyni pripravuje niečo, čo tak zapácha. Kým sa za ňou vyberiem po chodbe smerom k manželskej izbe, všimnem si, že dvere na mojej starej izbe, ktorá je vedľa dverí na schodisko, priamo oproti niekdajšiemu zrkadlu, sú zatvorené, a na obývačke tiež.

„A tu vedľa spálne je detská izba,“ pokračuje žena, ale keď na nej otvorí dvere, vidím, že tam, kde bol kedysi pekne usporiadaný príbytok môjho brata, ktorý vždy pripisoval značnú dôležitosť tomu, aby mal u seba v izbe poriadok, je teraz dosť špinavá kutica: ležia tam haldy páchnucich starých novín Morgunbladid, hárba videokaziet, igelitové tašky plné fliaš od kokakoly a plechoviek od piva, a všemožné iné veci, ktoré, ako sa zdá, už nikto nepoužíva. „Vlastne je to skôr len taká komora,“ skonštatuje žena a zavrie dvere. Očividne nechce, aby som izbu preskúmal bližšie. Potom mi ukáže kúpeľňu, ktorá sa od čias, keď v byte žila naša rodina, takmer nezmenila. Je však dosť dobre udržiavaná. A keď vojdem do spálne, mám pocit, že v nej upratali a ustlali zvlášť kvôli mojej návšteve. Hoci žena nepôsobí dojmom, že by si veľmi potrpela na čistotu, pokiaľ išlo o ňu, videlo sa jej správne mať spálňu bezchybnú. Predstavujem si, že predošlý večer sa v nej niečo stalo, a ona si chcela byť istá, že po tom nezostanú žiadne viditeľné stopy. A hoci v súvislosti s tou spálňou používam slovo bezchybná, dokážem nájsť chybu prakticky na všetkom, čo sa v nej nachádza. Nábytok rovnako ako aj predmety sú tak príšerne škaredé a nevkusné, až sa mi na okamih zdá, že zmysel pre krásu je tou zložkou mysle, ktorá medzi nami ľuďmi vytvára najhlbšie priepasti.

„Obývačku vám, žiaľ, momentálne ukázať nemôžem,“ oznámi žena, keď sa vraciame do predsiene. Pozrie na mňa a zatvári sa sklúčene. „Musíte mi to prepáčiť,“ dodá.

„Práve sa...?“ začnem, a mám tým na mysli, či sa v obývačke práve pracuje, či tam prebiehajú renovácie alebo niečo podobné.

„Skrátka to v tejto chvíli nie je možné,“ zopakuje žena.

„Počujte, tak potom je tu už len táto izba,“ prehodím veselo a zľahka zaklopem na dvere svojej starej izby.

„Aj to bude veru musieť počkať,“ odvetí žena. „Zostáva však kuchyňa, len mi musíte prepáčiť, že práve niečo varím. Potom je ešte v podkroví skladisko, môžete sa ísť pozrieť tam.“

„Takže tú izbu si nemôžem obzrieť?“ spýtam sa. Mám dojem, že to znelo až príliš udivene. Samozrejme, že som udivený, a navyše aj sklamaný. Prišiel som sem práve s cieľom vidieť túto izbu.

„Momentálne to nie je možné, ľutujem,“ povie žena. Nezdá sa však, že jej je to ktovieako ľúto.

„Ale tento byt je na predaj, nie?“ Teraz sa už vôbec nepokúšam zatajiť, že mi príde trochu zvláštne, ak si nemôžem prezrieť všetky ponúkané priestory.

„Inak by sme ho predsa neinzerovali,“ utrúsi žena z mosta doprosta. „Ale nechcete sa pozrieť na kuchyňu?“ navrhne vzápätí, natoľko ľahostajne a vyčerpane, až nevdojak pomyslím na to, čo pripravuje v kuchyni. Určite je to dosť nezaujímavé jedlo, nielen pre chuťové poháriky a čuch, ale aj pre zrak. Predstivosť mi naservíruje dajaký bezduchý mišmaš, celý akosi tmavohnedý s nádychom dozelená, a rozvarené zemiaky so zeleninou.

Len čo s poďakovaním odmietnem možnosť pripomenúť si, ako vyzerá kuchyňa, v myslí si vyvolám tú starú izbu takú, aká bola, kým sme sa odsťahovali. Čierny strop, tmavohnedé steny, na jednej z nich čierny štvoruholník a v ňom menší, ktorý je hnedý ako tie steny. Rozkladací gauč drevovej farby a písací stôl rovnakej tmavej farby pod oknom, čierna audiosúprava, tmavočervená ošúchaná poduška, staré a opotrebované kancelárske kreslo s opierkami, stohy gramofónových platní na viacerých miestach v izbe, a na stene nad gaučom Keith Emerson, sediaci v čiernej koženej kombinéze na čiernej motorke s jednou rukou na čiernej helme, ktorá spočíva na palivovej nádrži. Keith Emerson, ten veľký mág, pre ktorého bola malina písať klavírne koncerty, prinajmenšom jeden klavírny koncert, medzitým čo cestoval na Harley Davidsons a nechával sa fotografovať do anglických a nemeckých časopisov pre mládež. Práve z jedného takého časopisu som si vystrihol obrázok, ktorý visel na stene.

„Rozprávali ste sa s tými z realitnej agentúry?“ zaujíma sa žena. Hľadím na ňu a neviem, či mám ako odpoveď tresnúť dajaký nezmysel, alebo jej prezradiť, s kýmže som sa to rozprával v realitnej agentúre. Ťažko odhadnúť, po akom druhu odpovede pasie. Vtom sa však z ničoho nič z obývačky ozve štrngnutie skla, ako keby niekto odložil pohár a ten ťukol do iného pohára; niečo na ten spôsob. Žena si odkašle a rozhliadne sa okolo seba, akoby na nič konkrétne; čaká, až odídem. Nemôžem ani tvrdiť, že by som túžil zdržať sa tu čo i len chvíľu dlhšie. Poďakujem sa jej a obrátim sa k dverám na chodbu. Vtom sa z mojej izby ozve zvuk, znie to, akoby niekto mlátil do stola alebo do dverí na skrini, a len čo chytím kľučku, čísi hlas zreve:

„Povedz mu, nech vypadne!“

Zľaknem sa a zmeraviem s rukou na kľučke. Hlas na druhej strane dverí je evidentne mladý, a predsa zvláštne hlboký; predstavujem si, že v izbe sa nesvieti. Keď sa pozriem žene do očí, zamarí sa mi navyše, že mi našepkávajú odísť; robí, ako sa jej káže. Ospravedlňujúco jej kývnem hlavou, následne stisnem kľučku – je to tá istá kľučka ako pred štvrtstoročím – a keď otvorím dvere na chodbu, ten istý hlas čo predtým zreve:

„Musím sa dostať von!“

Tentokrát sa pokúsím vyhnúť ženiným očiam, prekročím prah, ale skôr ako zavriem dvere, začujem, ako zvýšený hlas zvolá:

„Mami!“

Neviem presne, čože to zanechávam za zavretými dverami, ale aj tak je úľava stáť osamote vonku na chodbe. Kým zídem dole schodmi – podľa všetkého úplne posledný raz – zdvihnem zrak k úzkemu, strmému schodisku do podkrovia, kam som sa mal možnosť pozrieť, keby som chcel.

Cestou dole si všimnem, že dva obrazy, ktoré visia na stene pri dverách bytu o poschodie nižšie, sú tie isté, aké tam boli, keď sme tu bývali. Ja by som si to mal pamätať, pripomeniem sám seba, potom, čo som okolo nich prešiel takmer dvadsaťtisíc ráz, ak sa dali moje výpočty brať aspoň trochu vážne.

V pamäti sa mi vynorí rodina, ktorá bývala pod nami. Syn toho manželského páru bol mojím výborným kamarátom. Znenazdajky mi príde trochu absurdné, že som o tých ľuďoch odvtedy nepočul. Je možné, že tu ešte bývajú? Keď som zvonil u ženy zhora, nevidel som žiadne menovky, ani vedľa zvončeka, ani na vchodových dverách, ale keďže na stene stále visia tie

isté obrazy, je pravdepodobné, že sú ešte stále tu, prinajmenšom tí manželia, ktorí potom určite sú už v dosť pokročilom veku. Ale vôbec tomu tak nemusí byť. Ja sám som na stene vo svojej izbe nechal čierny štvoruholník s malým hnedým štvoruholníkom v ňom; vlastne bol na tej stene namaľovaný. A ten plagát s obrázkom Keitha Emersona: nepamätám si ani na to, že by som ho vzal so sebou, keď sme sa odsťahovali.